

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ Черкаської обласної державної адміністрації
ДЕПАРТАМЕНТ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ Черкаського міськвиконкому
ДЕПАРТАМЕНТ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ Черкаської ОДА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ В Черкаській області
УПРАВЛІННЯ ПІВНІЧНОГО ОФІСУ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ В Черк. області
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В Черкаській області
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
УПРАВЛІННЯ, м. КИЇВ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ, м. ХАРКІВ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. СУМИ
БАЛТІЙСЬКА МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ, м. РИГА, ЛАТВІЯ
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, м. ЧЕНСТОХОВА, ПОЛЬЩА
УНІВЕРСИТЕТ КИРИЛА І МЕФОДІЯ В м. СКОПЬЄ, ПІВНІЧНА МАКЕДОНІЯ
НЮРНБЕРЗЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ГЕОРГА ОМА, м. НЮРНБЕРГ, НІМЕЧЧИНА
УНІВЕРСИТЕТ ПУАТЬЄ, м. ПУАТЬЄ, ФРАНЦІЯ
УНІВЕРСИТЕТ АЛТІНБАС, ТУРЕЧЧИНА
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У м. КАТОВЦЕ, ПОЛЬЩА

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»

Матеріали XXI міжнародної науково-практичної конференції

21 листопада 2024 року

Черкаси, ЧДТУ, 2024

УДК 336 (477) (06)

Актуальні проблеми фінансової системи України [Електронний ресурс]: матеріали XXI міжнародної науково-практичної конференції: Черкаський державний технологічний університет, 21 листопада 2024 р. Черкаси, 2024. 346 с.

Основною метою конференції є обговорення та вирішення актуальних проблем фінансової системи України, грошово-кредитних механізмів регулювання економіки, управління фінансово-економічним потенціалом суб'єктів господарювання, розвитку банківської системи та інших актуальних проблем економічної науки, а також пошук конструктивних шляхів їх розв'язання.

Подані матеріали містять методологічні та методичні підходи, що можуть заслуговувати на увагу широкого кола фахівців.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова організаційного комітету: *Григор О.О.* – д.політ.н., професор, ректор Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Заступник голови: *Демиденко В.В.* – к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Члени оргкомітету:

Гончаренко І.Г. – д.н.держ упр., професор, завідувач кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Березина О.Ю. – к.е.н., професор, професор кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Петкова Л.О. – д.е.н., професор, завідувач кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Булатова О.В. – д.е.н., професор, перший проректор Маріупольського державного університету, м. Київ.

Токарева В.І. – д.н.держ.упр., професор, директор Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету, м. Київ.

Сідельникова Л.П. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Херсонського національного технічного університету, м. Хмельницький.

Орлова Н.С. – д.н.держ.упр., професор, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Лебідь О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, м.Харків.

Бережна Л.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Dorota Jelonek, – PhD, Czestochowa University of Technology, Department of Management (Czestochowa, Poland).

Aleksander Stanislaw Wojnicki, – PhD, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Department of Management (Katowice, Poland).

Голова секретаріату: *Шевченко А.М.* – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Черкаського державного технологічного університету, м.Черкаси.

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є безперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

3. Управління та засоби мінімізації кредитного ризику банку / Боднар О. А. та ін. «*Modern Economics*», №15 (2019). URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6161/1/bodnar.pdf>

4. Політика управління кредитним ризиком акціонерного товариства «банк «український капітал». *Ат "банк "український капітал"*. URL: <https://ukrcapital.com.ua/en/informatsiya-dlya-aktsioneriv-ta-steykkholderiv/informatsiya-shchodo-korporatyvnoho-upravlinnya/upravlinnia-ryzykamy/1846-polityka-upravlinnia-kredytnym-ryzykom/file.html>

5. Шпильовий В.А, Андрушкевич Н.В. Управління кредитним ризиком, як інструмент забезпечення економічної безпеки комерційного банку. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/143.pdf

УДК 336.711:004.738.5

Карина Пось – здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник – д.е.н., проф. Олексій Захаркін

Сумський державний університет

ЦИФРОВИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ НА РІВНІ НБУ¹

У сучасному етапі розвитку фінансових відносин, ключову роль у забезпеченні їх ефективного функціонування відіграє дотримання принципів публічності та прозорості. Ці принципи виступають як фундамент для підвищення ефективності управління фінансами на всіх рівнях економіки, а також сприяють зміцненню фінансової безпеки держави.

У контексті банківської діяльності, транспарентність означає відкрите надання банками інформації, яка дозволяє зацікавленим сторонам адекватно оцінити як загальне функціонування, так і конкретні результати роботи окремого банку чи банківської системи в цілому. Це передбачає забезпечення вільного доступу до важливих даних для кожного, хто цікавиться діяльністю банку.

Транспарентність фінансово-кредитної системи може бути розглянута з позиції транспарентності окремих її інститутів (рис. 1). На першому рівні джерелом транспарентної інформації виступають веб-ресурси НБУ, розміщені на його офіційному сайті, а на другому – інформаційне наповнення офіційних сайтів приватних банків та небанківських фінансово-кредитних установ.

---

¹ *Роботу виконано в межах держбюджетної науково-дослідної роботи «Цифровізація та транспарентність публічних, корпоративних та особистих фінансів: вплив на інноваційний розвиток та національну безпеку» (реєстраційний номер: 0122U000774).*

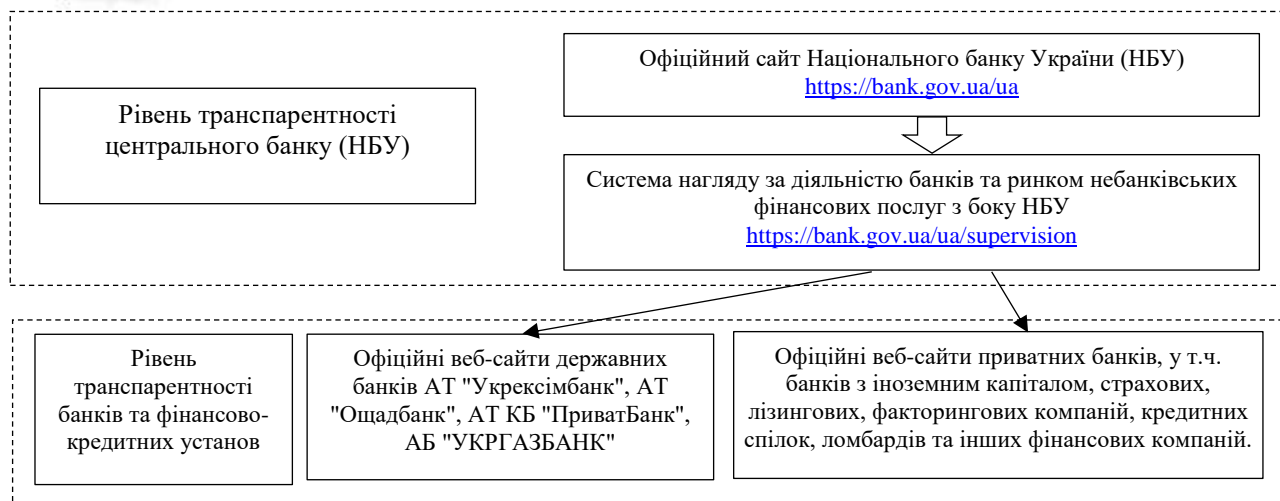

Рис. 1. Прозорість інститутів фінансово-кредитної системи (авторська розробка)

Основні напрями реалізації прозорості НБУ із застосуванням сучасних цифрових технологій та інструментів включають оприлюднення:

- інформації про здійснення монетарної політики;
- інформації про стійкість окремих банків і банківської системи в цілому;
- інформації про нагляд і регулювання банків для сприяння безпеці та фінансовій стабільності банківської системи України;
- інформації про платіжні системи та участь банків в їх роботі;
- інформації про операції на фінансовому ринку для проведення монетарної політики, мета якої полягає в досягненні низької та стабільної інфляції;
- статистики фінансового та зовнішнього секторів економіки;
- іншої інформації, що містить новини, повідомлення, обговорення рішень НБУ тощо.

Дані напрями подано на сайті НБУ у вигляді відповідних вкладок (рис. 2).

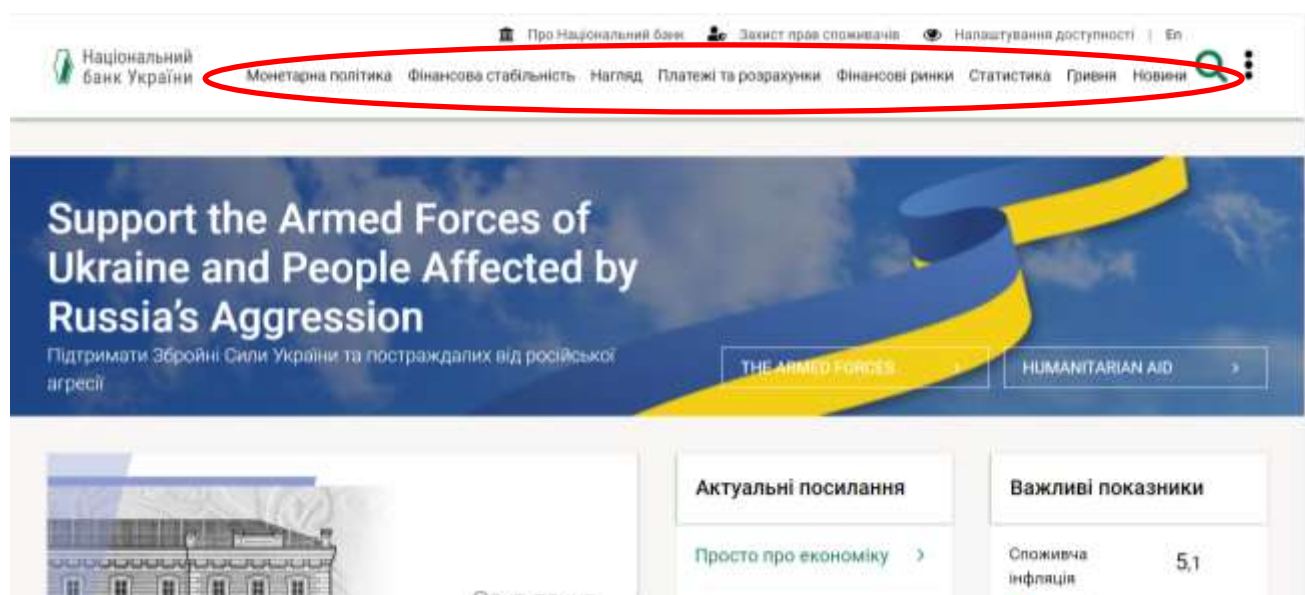

Рис. 2. Напрями прозорості НБУ (реалізація на сайті) [1]

В рамках реалізації прозорості монетарної політики НБУ оприлюднює рішення з монетарної політики, підсумки дискусії членів Комітету з монетарної політики Національного банку щодо рівня облікової ставки, щоквартальні інфляційні звіти, щомісячні макроекономічні та монетарні огляди тощо.

Публічність інформації НБУ про фінансову стабільність полягає в постійному інформуванні про засідання Ради з фінансової стабільності, річні звіти про її діяльність. Наприклад, в звіті про діяльність Ради з фінансової стабільності (серпень 2022 – липень 2023) міститься огляд системних ризиків, нова Стратегія розвитку фінансового сектору, інформація про розвиток внутрішнього боргового ринку, оцінка стійкості банківського сектору, інформація про роботу ФГВФО з повернення активів неплатоспроможних банків.

Суттєвим елементом системи транспарентності НБУ є оприлюднення інформації про банківський нагляд і нагляд за ринком небанківських фінансових послуг. В даному розділі, на підставі поданої банками інформації, НБУ оприлюднює дані про структури власності банків. «Прозора структура власності банку дозволяє уникнути надмірного кредитування пов'язаних з банком осіб та виведенню коштів з банку. Структура власності вважається прозорою, якщо вона дозволяє визначити зв'язки між банком та його власниками. Ці підходи дозволяють передбачити можливі проблеми у діяльності конкретного банку та вчасно застосувати заходи впливу. Зараз Національному банку відомі кінцеві власники істотної участі всіх банків» [2].

За напрямом «Платежі та розрахунки» НБУ оприлюднює інформацію з Реєстру платіжної інфраструктури (РПІ), надаючи при цьому можливість розширеного пошуку інформації щодо учасників платіжного ринку, а саме інформації з РПІ про перелік комерційних агентів, інформації про видані ліцензії на переказ коштів у національній валюті без відкриття рахунків, інформації з РПІ про емітентів електронних грошей, інформація з РПІ про видані ліцензії на надання фінансових платіжних послуг.

Транспарентність інформації про фінансові ринки полягає в оприлюдненні даних про монетарні операції НБУ, повідомлень про проведення активних та пасивних операцій та встановлення процентних ставок за ними. Також НБУ оприлюднює дані щодо первинного та вторинного ринку облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП).

Національний банк здійснює комплексну діяльність, яка включає генерацію, аналіз та розповсюдження обширного асортименту економічних та фінансових інформаційних ресурсів. Ці дані слугують незамінним інструментом при формуванні та регулюванні грошово-кредитної політики, допомагають у макроекономічному аналізі, сприяють оцінці фінансової стабільності країни та забезпечують інформаційну підтримку різноманітних зацікавлених сторін, включно з урядовими установами, учасниками фінансових ринків та широкою громадськістю.

Діяльність у сфері статистики охоплює процеси збору, обробки та дистрибуції статистичної інформації, що дотримується міжнародних стандартів і відображає передові практики ведення статистики, притаманні центральним банкам інших країн, а також рекомендаціям Міжнародного валютного фонду та Європейського центрального банку. Відповідність міжнародним стандартам забезпечує можливість порівняння статистичних даних, отриманих Національним банком, з аналогічною інформацією з інших країн, що сприяє глобальному фінансовому співробітництву та обміну знаннями.

Згідно із законодавством України, зокрема Законом «Про Національний банк України», обов'язком Національного банку є забезпечення процесів збору, систематизації та розповсюдження важливої інформації про фінансовий і зовнішньоекономічний стан країни. Цей аспект регулювання охоплює кілька основних сфер:

– грошово-кредитна та фінансова статистика: включає деталізовані дані про діяльність фінансових корпорацій, такі як інформація про депозити та кредити, процентні ставки, випуск цінних паперів та фінансові рахунки сектору;

– статистика платіжного балансу, міжнародної інвестиційної позиції та зовнішнього боргу: ці дані відображають економічні відносини України з іншими країнами, включаючи торгівлю товарами та послугами, капітальні потоки та міжнародні боргові зобов'язання;

– міжнародні резерви та курси обміну валют: відслідковування та аналіз рівня міжнародних резервів та змін в обмінних курсах є критично важливими для забезпечення стабільності національної валюти та загальноекономічної стабільності;

– статистика індикаторів фінансової стійкості: включає моніторинг та аналіз індикаторів, що відображають здатність фінансової системи країни протистояти різним зовнішнім шокам та внутрішнім викликам.

Ці заходи спрямовані на забезпечення прозорості економічної політики, підвищення довіри інвесторів та належного інформування уряду, фінансових інститутів та громадськості про поточний економічний стан та перспективи розвитку країни. Національний банк України, виконуючи ці завдання, спирається на міжнародні стандарти та практики, забезпечуючи високу якість та порівнянність зібраних даних.

Література:

1. Національний банк України. Веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.
2. Структури власності банків. *Національний банк України*. Веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/supervision/registration/shareholders>.

**Секція 8. Актуальні питання фінансової інклюзії, розвитку
банківської системи та забезпечення її фінансової стабільності**

Бершов О. Стан ліквідності банківської системи України	224
Голка В., Туриця Є. Особливості діяльності банківської системи в Україні в умовах воєнного стану та можливі шляхи її повоєнного відновлення	227
Королюк Ю. Розвиток пасивних операцій банків в Україні	231
Красільников В. Вплив фінансової інклюзії на фінансову поведінку населення: висновки глобальної бази даних FINDEX	234
Кузін Г. Основні перспективи та актуальні проблеми банківського сектору в Україні на сучасному етапі	236
Марченко О. Особливості іпотечного кредитування фізичних осіб під час війни в Україні 2024	238
Новосьолова О., Кравчук Ю. Тенденції розвитку банківської системи України	241
Орешко А. Управління кредитними ризиками	244
Пось К. Цифровий інструментарій реалізації принципів транспарентності на рівні НБУ	248
Савченко Я. Роль Національного банку України у забезпеченні фінансової стабільності	252

Секція 9. Застосування економіко-математичного моделювання та сучасних інформаційних технологій для вирішення актуальних фінансових завдань

Міленко К. Інформаційні технології в обліку та аналізі грошових коштів: сучасні тренди та виклики	255
Снитюк О., Бережна Л. Математичні методи та моделі оцінювання фінансового стану підприємства: класичні та новітні підходи	257
Сотніков В. Вплив штучного інтелекту та цифрових технологій на фінансовий ринок: тренди, можливості та виклики	260
Стаценко А. Вплив технологій на ефективність аудиту фінансової звітності: аналіз використання штучного інтелекту та блокчейн-технологій у процесах аудиту	262
Тіхонова В. Роль штучного інтелекту в прийнятті фінансових рішень	264
Ткаченко А., Білан С. Ефективність використання методів і моделей прийняття рішень в аудиті в умовах цифровізації: переваги та недоліки	266

*XXI міжнародна науково-практична конференція
«Актуальні проблеми фінансової системи України»*

Наукове електронне видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

**МАТЕРІАЛИ XXI МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

21 листопада 2024 року

В авторській редакції

Гарн. Times New Roman. Обл.-вид. арк. 12,05.

Черкаський державний технологічний університет
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 896 від 16.04.2002 р.
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.

Кафедра фінансів ЧДТУ finance@chdtu.edu.ua